

vet; han kan kun der faae sin rette Dannelse, sit Kjendskab til Mennesker og det Gred paa Forretninger, som er nødvendigt. Ifald han kommer til det i en senere Alder, faa mangler han den Domygghed i Sindet, som det praktiske Liv i faa mange Henseender, fordrer og derfor vilde man skade ham, om man holdt ham længere tilbage i Skolen. Det er affurat den samme Erfaring, der stadfæster sig med Hensyn til Real-skolen i Aarhus. Jeg troer, at der har været Gen, der har meldt sig til den høiere Klasse, og som gjorde en vis Forbring paa, at den for hans Skyld skulde oprettes; men her som andetsteds forlange Forældrene, der staae i praktiske Livsstillinger, at Underviisningen i Skolen for deres Søner skal være affluttet med det 14de eller 15de Aar, for at de saa kunne gaae over i praktiske Livsstillinger; og derfor forekommer det mig, at den Dannelse, som der er erhvervet, kan man kun skænke en vis Anerkjendelse. Det forekommer mig imidlertid, at, da vi ere gaaede ind paa ved Finantloven at votere noget Saadant med Hensyn til Aarhus, saa skulle vi ogsaa gaae ind paa det med Hensyn til Aalborg. Med Hensyn til § 4 maa jeg tilstaae, at jeg helst havde seet, at den var bleven ude af Lovforslaget, den hører slet ikke ind under Lovgivningen efter min Mening. Alle andre Bekjendtgørelser om Examinere have vi jo ikke i Lov; vi have dem i Bekjendtgørelser (Tschering: Forordninger!) eller — som den ærede Rigsdagsmand siger, i Forordninger. I disse findes Alt, hvad der angaaer Examinere, Forberedelse og Modenhedsprøver. Af § 3 kan man see, hvor farligt det kan være i en Lov at opstille administrative Bestemmelser, da man derved bliver ført dybt ind i vidtløftige Diskussioner, og derfor forekommer det mig, at det var bedst, at § 3 udgik af Loven, og at de herhenhørende Bestemmelser, saaledes som tidligere var Tilfældet, bløve overladede til Administrationen. Ligelædes synes mig ogsaa, at § 5 kunde udgaae; thi det er jo dog underligt, da det ved de lærde Skoler fastsættes igjennem Bekjendtgørelser, naar det gøres en Undtagelse med Hensyn til Modenhedsprøven. Forøvrigt maa jeg tilstaae, at, da man betraadte denne Bei-

1849 og unddrog hele dette Stof fra Lovgivningen, da nærede jeg ikke liden Tvivl om Rigtigheden deraf. Jeg troer altid, at en Forsamling som Rigsdagen maa paaskjønne, naar der er en Tilværelighed hos Ministeriet til at indbringe i Lovgivningen Ting, som maa ske strengt taget ikke behøve at afgjøres af Rigsdagen. Jeg siger, man kan ikke Andet end paaskjønne det; thi, selv om man saa til Syvende og Sidst skulde finde, at det var bedre, at det blev overladt til Administrationen, viser det dog en Villighed fra Ministeriets Side til at lade Rigsdagen faae Indflydelse paa vedkommende Forhold. Jeg har endnu kun et Par Bemærkninger at gjøre. Jeg vil ansee det for afgjort rigtigt, at den reale Underviisning finder sig fra den lærde Underviisning i Skolerne. Vi, som høre til den ældre Tid med Hensyn til Skolevæsenet, vide, at man dengang lod sig nøie med 3 Classer; det kan jo godt være muligt, at Realclassen og den lærde Klasse kunne have mange Timer fælles, men saa ville de atter igjen have særskilte Timer, som f. Ex. i Latin og Engelsk; men det forekommer mig, at de i mange Fag kunne have Underviisning tilfælles, og derved vilde det blive en heel Deel billigere. Ifald det maa være mig tilladt at udtale min endelige Tanke med Hensyn til denne Lov, saa vil den væsentligt gaae ud paa, at dette Lovforslag er, hvilket vistnok er rigtigt, beregnet paa at tilfredsstille det praktiske Livs Behov og Trang. Men, skulde det ikke være hensigtsmæssigt, at man til Realunderviisningens Fremme knyttede den Bestemmelse, at den Commune, der væsentligt vilde have Fordeel af den, ogsaa bidrog Noget til de forøgede Udgifter? Jeg har været i det Tilfælde, at jeg har seet en Commune indgive Andragende til Ministeriet om at oprette Realunderviisning ved en lærd Skole, og som var villig til at bidrage Halvdelen af Udgifterne; men det blev ikke bevilget; jeg vil tilstaae, at dette Forslag var omfattende, da det gik ud paa, at denne Underviisning skulde træde istedetfor en høiere Borger-skole. Detaillen skal jeg ikke indlade mig paa; men det forekommer mig, at, naar man søger at tilfredsstille det praktiske Livs Behov ved Realunderviisning, da kunde det maa ske ikke være ganske